

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Ν.Π.Δ.Δ.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ & ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Τμήμα Παρακολούθησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών Εισηγμένων Εταιριών

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2009

Αρ. πρωτ.: 595

Προς: Εταιρίες με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Θέμα: Διευκρινίσεις εφαρμογής των υποχρεώσεων των εκδοτών στο πλαίσιο του ν.3556/2007 (άρθρα 4,5 και 6) και των αποφάσεων 1/434/2007 και 7/448/2007 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Στο πλαίσιο του ν. 3556/2007 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού αποφάσεων 1/434/2007 και 7/448/2007 και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρηθείσες ελλείψεις στις δημοσιοποιημένες χρηματοοικονομικές πληροφορίες, την τρέχουσα οικονομική συγκυρία και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις της στις οικονομικές καταστάσεις των εταιριών με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών («Εταιρίες»), παρατίθενται διευκρινήσεις και επισημάνσεις που σκοπό έχουν να διευκολύνουν την ορθή, πλήρη και κατά ενιαίο τρόπο εφαρμογή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, καθώς και τη διασφάλιση της διαφάνειας. Επισημαίνεται ότι τα θέματα που τίγονται στην παρούσα επιστολή είναι ενδεικτικά και δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι καλύπτουν το σύνολο των υποχρεώσεων των Εταιριών που προκύπτουν από τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ).

1. Ετήσια και Εξαμηνιαία Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Η ετήσια έκθεση του διοικητικού συμβουλίου καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 136 του κ.ν.2190/1920 και ειδικότερα για τις Εταιρίες και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2(γ), 6, 7 και 8 του άρθρου 4 του ν.3556/2007 και του άρθρου 2 της Απ.7/448/2007 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Επίσης, για τις Εταιρίες η εξαμηνιαία έκθεση του διοικητικού συμβουλίου καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν.3556/2007, του άρθρου 4 της Απ.7/448/2007 και του άρθρου 3 της Απ. 1/434/2007 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Από την επισκόπηση των εξαμηνιαίων και ετήσιων εκθέσεων του διοικητικού συμβουλίου των Εταιριών, για τις αντίστοιχες περιόδους που έληξαν την 30/6/2008, διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι εν λόγω εκθέσεις ήταν γενικόλογες, ενίοτε περιληπτικές και δεν παρείχαν το σύνολο της πληροφόρησης με αντικειμενικό και επαρκή τρόπο. Ωστόσο, από το συνδυασμό των διατάξεων του ν. 3556/2007 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, προκύπτει ότι η έκθεση του διοικητικού συμβουλίου ανταποκρίνεται στο πνεύμα του νόμου, όταν περιλαμβάνει ουσιαστική και όχι τυπική πληροφόρηση.

Ειδικότερα οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν αφορούν ανά θεματική ενότητα:

- Εξέλιξη και επιδόσεις περιόδου αναφοράς
 - Παρατίθενται σημαντικά μεγέθη και μεταβολές σε κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων και χρηματοοικονομικοί δείκτες χωρίς να παρέχεται ουσιαστική ανάλυση και πρόσθετες εξηγήσεις.
 - Παρατίθεται γενικόλογη αναφορά στις χρηματοοικονομικές επιδόσεις και στην οικονομική θέση της Εταιρίας, χωρίς να παρέχεται αντικειμενική και ολοκληρωμένη παρουσίαση αυτών, σε συνάρτηση με το μέγεθος και τις ιδιαιτερότητες της Εταιρίας.
- Σημαντικά γεγονότα
 - Στην εξαμηνιαία έκθεση του διοικητικού συμβουλίου παρατίθενται επιγραμματικά οι κυριότερες αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων ή και τα σημαντικά γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο αναφοράς, χωρίς να παρέχεται ουσιαστική και πλήρης αναφορά στις πραγματικές και δυνητικές επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική θέση και στις επιδόσεις της Εταιρίας.
 - Στις ετήσιες εκθέσεις των διοικητικών συμβουλίων παρατίθενται επιγραμματικά ή δεν παρατίθενται τα σημαντικά γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά τη λήξη της χρήσης και μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της έκθεσης.
- Εξέλιξη δραστηριοτήτων για το β εξάμηνο της οικονομικής χρήσης
 - Στις εξαμηνιαίες εκθέσεις των διοικητικών συμβουλίων δεν περιλαμβάνονταν επαρκείς αναφορές σε ποιοτικού χαρακτήρα στοιχεία και εκτιμήσεις για την εξέλιξη των δραστηριοτήτων των Εταιριών κατά το δεύτερο εξάμηνο της υπό εξέταση οικονομικής χρήσης.
- Προβλεπόμενη πορεία και εξέλιξη
 - Στις ετήσιες εκθέσεις των διοικητικών συμβουλίων δεν περιλαμβάνονταν επαρκείς αναφορές στην προβλεπόμενη πορεία και εξέλιξη της μητρικής και του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση
- Κίνδυνοι και αβεβαιότητες
 - Παρατίθενται οι ορισμοί για τα είδη των κινδύνων που δύναται να αντιμετωπίσει μια οικονομική οντότητα, καθώς και γενικές αναφορές στα συστήματα παρακολούθησης που η Εταιρία διαθέτει για τη διαχείρισή τους, αντί να αναφέρονται οι ειδικότεροι κίνδυνοι ή αβεβαιότητες που σχετίζονται με την Εταιρία και οι δυνητικές επιπτώσεις τους στη χρηματοοικονομική θέση και τις επιδόσεις της.
- Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη
 - Σύμφωνα με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο, η ετήσια και εξαμηνιαία έκθεση του διοικητικού συμβουλίου περιλαμβάνει τις σημαντικότερες συναλλαγές μεταξύ της Εταιρίας και συνδεδεμένων προσώπων (συνδεδεμένα μέρη κατά την έννοια του ΔΛΠ 24). Η αναφορά περιλαμβάνει, διακριτά για κάθε συνδεδεμένο πρόσωπο, τουλάχιστον τις συναλλαγές που επηρέασαν ουσιαστικά τη χρηματοοικονομική θέση ή τις επιδόσεις της Εταιρίας για την περίοδο αναφοράς και τις ανάλογης σημασίας συναλλαγές που μεταβλήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς. Τα στοιχεία των συναλλαγών με κάθε συνδεδεμένο πρόσωπο, μπορούν να συναθροίζονται, ανάλογα με τη φύση τους (π.χ. εμπορία, παροχή υπηρεσιών, δάνεια, αγοραπωλησίες ακινήτων κλπ), εκτός αν απαιτείται διακριτή παράθεση συγκεκριμένων συναλλαγών λόγω σημαντικότητας. Η επανάληψη στην έκθεση του διοικητικού συμβουλίου του συνόλου των συναλλαγών με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτές αναφέρονται στα δημοσιευμένα Στοιχεία και Πληροφορίες ή όπως γνωστοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το ΔΛΠ 24, δεν καλύπτει τις απαιτήσεις πληροφόρησης των ανωτέρω διατάξεων της νομοθεσίας.

- Ίδιες Μετοχές
 - Στις ετήσιες εκθέσεις των διοικητικών συμβουλίων δεν αναφερόταν ο αριθμός και η αξία του συνόλου των ιδίων μετοχών. Επιθυμητό είναι η πληροφόρηση αυτή να συμπληρώνεται με τη χρηματιστηριακή (εύλογη) αξία αυτών των μετοχών στη λήξη της περιόδου αναφοράς.
- Πληροφορίες της παρ.7 και επεξηγηματική έκθεση της παρ.8 του άρθρου 4 του ν.3556/2007
 - Η επεξηγηματική έκθεση της παρ.8 αναφέρεται στις εξελίξεις που σχετίζονται με τις πληροφορίες της παρ.7 του άρθρου 4 του ν.3556/2007 και αφορούν την οικονομική χρήση.

2. Αποτιμήσεις ακίνητης περιουσίας (ιδιοχρησιμοποιούμενα & επενδυτικά)

Από την επισκόπηση των οικονομικών καταστάσεων προκύπτουν τα ακόλουθα αναφορικά με τις διατάξεις του ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 40:

- Καταγράφονται περιπτώσεις που διενεργούνται αποτιμήσεις ακίνητης περιουσίας σε σύντομο χρονικό διάστημα σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη αποτίμηση και προκύπτουν σημαντικές υπεραξίες, χωρίς να επεξηγούνται οι λόγοι που οδήγησαν στις ανατιμήσεις αυτές. Σε ελάχιστες περιπτώσεις μόνο παρατηρείται μείωση των αξιών των ακινήτων στις οικονομικές καταστάσεις.

Στην πλειοψηφία των εκθέσεων αποτίμησης ακινήτων υιοθετούνται μέθοδοι προσδιορισμού της εύλογης αξίας διαφορετικές από τη μέθοδο της τιμής αγοράς που προκρίνεται από το ΔΛΠ 40. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 46 έως και 52 του ίδιου προτύπου, η χρήση διαφορετικής μεθόδου από τη μέθοδο της τιμής αγοράς, για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας ενός ακινήτου, επιτρέπεται όταν δεν υπάρχουν τιμές αγοράς.

3. Αποτιμήσεις εταιριών

Από την επισκόπηση των οικονομικών καταστάσεων διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα σε ορισμένες περιπτώσεις:

- Διενεργούνται αποτιμήσεις συμμετοχών σε μη εισηγμένες εταιρίες με βάση τη λογιστική τους αξία (δηλαδή το ποσοστό συμμετοχής στη λογιστική αξία των καθαρών περιουσιακών τους στοιχείων), εκλαμβάνοντας την αξία αυτή ως εύλογη αξία, σε αντίθεση με την παρ.48^A του ΔΛΠ 39, που προβλέπει τον καθορισμό της εύλογης αξίας με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης, στις περιπτώσεις που τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά.
- Τίθεται θέμα σχετικά με τη λογικότητα των παραδοχών και των οικονομικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται (ταμιακές ροές, προεξοφλητικό επιτόκιο κλπ) σε περιπτώσεις αποτίμησης συμμετοχών με βάση τη μέθοδο της προεξόφλησης ταμιακών ροών. Συναφώς αναφέρονται οι παρ. ΟΕ69-ΟΕ82 του Προσαρτήματος Α του ΔΛΠ 39.
- Αποτιμώνται τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο κόστος κτήσης και όχι στην εύλογη αξία, χωρίς να αιτιολογείται γιατί δεν είναι εφικτή η αποτίμηση στην εύλογη αξία. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παρ.46(γ) του ΔΛΠ 39, στο κόστος επιμετρώνται οι επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους που δεν έχουν τιμή σε ενεργό αγορά και των οποίων η εύλογη αξία δε μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα.

4. Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων

Περιορισμένος είναι ο αριθμός των Εταιριών που προβαίνουν σε έλεγχο απομείωσης και σε απομείωση της αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων, βάσει του ΔΛΠ 36, αν και διαφαίνεται ότι, η παρούσα διεθνής οικονομική συγκυρία, έχει επιφέρει ουσιώδεις μεταβολές στην πραγματική αξία των στοιχείων αυτών.

Επιπρόσθετα, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Για τη διενέργεια ελέγχου απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ενδείξεις που αναφέρονται στις παρ.12-14 του ΔΛΠ 36.
- Ο έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας πρέπει να πραγματοποιείται τουλάχιστον ετησίως, αλλά και στις περιπτώσεις που υπάρχει ένδειξη ότι η μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών, στην οποία έχει επιμεριστεί υπεραξία, μπορεί να έχει υποστεί απομείωση (παρ.90). Έμφαση πρέπει να δοθεί στον έλεγχο των υπεραξιών που προέκυψαν από συνενώσεις επιχειρήσεων πριν την παρούσα χρηματοοικονομική κρίση.
- Λόγω της παρούσας οικονομικής συγκυρίας πρέπει να εξεταστεί η ενδεχόμενη αναγκαιότητα αναθεώρησης των προβλεπόμενων ταμιακών ροών των Εταιριών που έχουν εκτιμηθεί σε προηγούμενες χρονικές περιόδους (παρ.33-38) και αφορούν τα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία διενεργείται έλεγχος απομείωσης. Σημειώνεται ότι οι προβλεπόμενες ταμιακές ροές πρέπει να στηρίζονται σε επικαιροποιημένες και αιτιολογημένες παραδοχές, οι οποίες ενσωματώνουν χαρακτηριστικά ρίσκου και απόδοσης αντιπροσωπευτικά της παρούσας οικονομικής συγκυρίας.

5. Απομείωση της αξίας των απαιτήσεων

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, η οικονομική οντότητα σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού αξιολογεί εάν υφίστανται αντικειμενικές αποδείξεις ότι οι απαιτήσεις, μεταξύ άλλων, έχουν υποστεί απομείωση της αξίας τους (παρ.58-59). Οι Εταιρίες πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς περιπτώσεις όπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις για απομείωση των απαιτήσεων τους και να προβαίνουν στις γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΠ 7.

6. Εξαγορές – συγχωνεύσεις – αποσχίσεις – πωλήσεις

α) Για τις συνενώσεις επιχειρήσεων που δεν τελούν υπό κοινό έλεγχο και οι οποίες λογιστικοποιούνται βάσει του ΔΠΧΠ 3, οι αποκλίσεις από τις διατάξεις του προτύπου αφορούσαν κυρίως στα ακόλουθα σημεία:

• Προσδιορισμός της ημερομηνίας απόκτησης:

Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις κατά τις οποίες είτε δεν γνωστοποιείται η ημερομηνία της απόκτησης (όπως προβλέπεται από την παρ. 67(β) του ΔΠΧΠ 3) είτε η δηλούμενη ημερομηνία διαφέρει από την ημερομηνία κατά την οποία αποκτάται πραγματικά ο έλεγχος (παρ.25 ΔΠΧΠ 3). Συνέπεια των ανωτέρω, τα αποτελέσματα του αποκτώμενου περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας για διαφορετική χρονική περίοδο από αυτή που θα προέκυπτε με βάση την ορθή ημερομηνία απόκτησης.

• Προσδιορισμός εύλογων αξιών

Σε αρκετές περιπτώσεις, τόσο κατά την επιμέτρηση του κόστους της, όσο και κατά την αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων του αποκτώμενου κατά την ημερομηνία της απόκτησης, παρατηρήθηκε ότι:

- είτε δεν γνωστοποιούνται οι εύλογες αξίες των στοιχείων αυτών,
- είτε χρησιμοποιούνται αξίες, που προκύπτουν από άλλες μεθόδους αποτίμησης,
- είτε χρησιμοποιούνται οι λογιστικές αξίες,

χωρίς ωστόσο να γνωστοποιούνται οι λόγοι που καθιστούν μη εφικτό τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών (παρ. 67(στ)).

Επιπλέον, όταν εκδίδονται συμμετοχικοί τίτλοι, ως μέρος του κόστους της συνένωσης, για τους οποίους υπάρχουν τιμές σε ενεργό αγορά, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν χρησιμοποιούνται οι τιμές αυτές, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση, καθώς και το συνολικό ποσό της διαφοράς μεταξύ της αξίας που αποδόθηκε στους συμμετοχικούς τίτλους και της αγοραίας τιμής τους (παρ. 67(δii) του ΔΠΧΠ 3).

• Επιμερισμός της υπεραξίας σε μονάδες δημιουργίας ταμιακών ροών

Σε περίπτωση εταιρικών συνενώσεων κατά τις οποίες προκύπτει υπεραξία, απαιτείται να επιμερίζεται στις μονάδες δημιουργίας ταμιακών ροών του αποκτώντος που αναμένεται να ωφεληθούν από τις συνέργειες της συνένωσης και στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνεται σχετική γνωστοποίηση (παρ.134(α), 135 ΔΛΠ 36). Εφιστάται η προσοχή στο

ενδεχόμενο να απαιτηθεί ανακατανομή της υπεραξίας στις μονάδες δημιουργίας ταμιακών ροών εξαιτίας της πρώτης εφαρμογής του ΔΠΧΠ 8 «Λειτουργικοί τομείς» (παρ.87 ΔΛΠ 36).

- **Λοιπές γνωστοποιήσεις**

Διαπιστώνονται συχνά ελλείψεις -τόσο στις ενδιάμεσες όσο και στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις- αναφορικά με τις προβλεπόμενες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΠ 3 (παρ. 66-77).

β) Συνενώσεις επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο

Στις περιπτώσεις αυτές, που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του υπάρχοντος ΔΠΧΠ 3, συχνά δεν γνωστοποιείται (ή γνωστοποιείται ελλιπώς), η μέθοδος που εφαρμόστηκε για τη λογιστικοποίηση των συνενώσεων. Στις δε περιπτώσεις που οι Εταιρίες επέλεξαν να εφαρμόσουν τη μέθοδο συνένωσης συμφερόντων, διαπιστώνονται ελλείψεις κυρίως λόγω μη αναδρομικής εφαρμογής της, δηλαδή για τις συγκριτικά παρουσιαζόμενες περιόδους αναφοράς.

γ) Αποσχίσεις – πωλήσεις (ΔΠΧΠ 5)

- **Γνωστοποιήσεις για τον αποσχιζόμενο κλάδο ή την πωλούμενη εταιρία**

Συχνά παρατηρείται ότι ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την κατάταξη και παρουσίαση των περιουσιακών στοιχείων και αποτελεσμάτων της πωλούμενης θυγατρικής / συγγενούς εταιρίας ή της αποσχιζόμενης δραστηριότητας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΠ 5, δηλαδή ως (μη κυκλοφορούντα) περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται για πώληση ή και ως διακοπείσες δραστηριότητες, δεν παρατίθενται οι προβλεπόμενες γνωστοποιήσεις (παρ. 30-36 του ΔΠΧΠ 5), για την κατανόηση των οικονομικών επιπτώσεων στην πωλήτρια μητρική εταιρία ή στον όμιλο αυτής.

7. Ενοποιήσεις εταιριών (θυγατρικών & συγγενών)

- **Γνωστοποιήσεις ΔΛΠ 27**

Οι ελλείψεις που παρατηρούνται στις εν λόγω γνωστοποιήσεις συνοψίζονται στα εξής:

- α) ενοποιούνται εταιρίες στις οποίες δεν κατέχεται πλειοψηφικό ποσοστό, χωρίς να επεξηγείται πώς τεκμαίρεται ο έλεγχος, ή και αντίστροφα,
- β) δεν ενοποιούνται, ή ενσωματώνονται με την μέθοδο της καθαρής θέσης, εταιρίες με ποσοστό συμμετοχής άνω του 50%, χωρίς να παρατίθεται σχετική τεκμηρίωση (παρ.40(δ)),
- γ) δε γνωστοποιείται η μέθοδος αποτίμησης των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρίες, στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρίας (παρ.42(γ)).

- **Γνωστοποιήσεις ΔΛΠ 28**

Οι ελλείψεις αφορούν τις επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες. Ειδικότερα, στις σημειώσεις συχνά δεν παρατίθεται περιληπτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όπου αναφέρονται τα συνολικά ποσά των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων, των εσόδων και του κέρδους ή ζημιάς (παρ.37(B)). Επιπρόσθετα, δε γνωστοποιείται η μέθοδος αποτίμησης των συμμετοχών σε συγγενείς εταιρίες (παρ.35).

8. Αλλαγή λογιστικής πολιτικής ή εκτίμησης και διόρθωση λάθους

Το ΔΛΠ 8 εφαρμόζεται σε ευρεία κλίμακα από τις Εταιρίες. Καθόσον η χρησιμοποίησή του για λόγους γνωστοποιήσεων είναι απόρροια αλλαγών στη λογιστική απεικόνιση οικονομικών μεγεθών της Εταιρίας, συνιστάται να ακολουθούνται πλήρως οι διατάξεις του. Αποκλίσεις ορθής εφαρμογής που έχουν διαπιστωθεί αφορούν:

- Αλλαγή λογιστικής εκτίμησης κατά την οποία η επίδραση αναγνωρίστηκε αναδρομικά και όχι μελλοντικά, όπως προβλέπεται από την παρ.36.
- Αναμόρφωση των συγκριτικών κονδυλίων χωρίς να αναφέρεται ότι πραγματοποιείται με βάση το ΔΛΠ 8 και χωρίς να παρέχονται οι σχετικές γνωστοποιήσεις (παρ.28-29, ή 39-40, ή 49).

- Μη παράθεση των προαναφερόμενων αναμορφώσεων των συγκριτικών στοιχείων και στα δημοσιευμένα στον τύπο Στοιχεία και Πληροφορίες σύμφωνα με την απόφαση 6/448/11.10.2007 παρ.(β) και την εγκύκλιο 34/24.1.2008 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

9. Γνωστοποιήσεις για τα χρηματοοικονομικά μέσα

Από την επισκόπηση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων του 2007 -χρήση κατά την οποία εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το ΔΠΧΠ 7- προέκυψαν σημαντικές ελλείψεις πληροφόρησης. Δεδομένης της ιδιαίτερης σημασίας της σχετικής αποκάλυψης πληροφοριών για την έκθεση των Εταιριών σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους, κυρίως σε περιόδους οικονομικής αστάθειας όπως η τρέχουσα περίοδος, εφιστάται η προσοχή στη βελτίωση των παρεχόμενων γνωστοποιήσεων, οι οποίες πρέπει να καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

i. Περιγραφή της φύσης και του βαθμού έκθεσης της Εταιρίας σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους (πιστωτικός, ρευστότητας, αγοράς κλπ), καθώς και της πολιτικής διαχείρισης αυτών των κινδύνων.

ii. Ποσοτικά στοιχεία αναφορικά με τα είδη των κινδύνων στα οποία εκτίθεται η Εταιρία και ειδικότερα:

- Τον κίνδυνο ρευστότητας, μέσω ανάλυσης της ληκτότητας των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, καθώς και του τρόπου διαχείρισης του κινδύνου που συνεπάγεται η ικανοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.
- Τον πιστωτικό κίνδυνο, μέσω ποσοτικής ανάλυσης στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρίας, των απαιτήσεων του σε α) μη ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, β) ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και γ) απομειωμένες απαιτήσεις.
- Τον κίνδυνο αγοράς, μέσω ανάλυσης ευαισθησίας για κάθε είδος κινδύνου στον οποίο είναι εκτεθειμένη η Εταιρία κατά την ημερομηνία αναφοράς, που δείχνει τις επιπτώσεις στα αποτελέσματα και στα ίδια κεφάλαιά της.

iii. Λοιπές γνωστοποιήσεις, όπως ενδεικτικά:

- η εύλογη αξία για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικών μέσων κατά τρόπο που να επιτρέπεται η σύγκριση με τη λογιστική τους αξία, καθώς και ειδικότερες πληροφορίες όπως οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των εύλογων αυτών αξιών (παρ. 25-30) και
- η γνωστοποίηση των κερδών/ζημιών αποτίμησης/πώλησης, των εσόδων/εξόδων τόκων και λοιπών χρηματοοικονομικών εσόδων/εξόδων, που καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα και αφορούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με ιδιαίτερη αναφορά σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

10. Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων – Κατάταξη υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες

Οι μακροπρόθεσμες συμφωνίες δανεισμού συχνά περιλαμβάνουν δεσμευτικούς όρους για το δανειζόμενο ως προς την επίτευξη ενός ή περισσότερων δεικτών. Η αθέτηση των εν λόγω δεσμεύσεων καθιστά ενδεχομένως την υποχρέωση άμεσα εξοφλήσιμη.

Σύμφωνα με την παράγραφο 65 του ΔΛΠ 1, όταν μία οικονομική οντότητα αθετεί μία δέσμευση που απορρέει από μακροπρόθεσμη σύμβαση δανεισμού την ή πριν από την ημερομηνία ισολογισμού ώστε η υποχρέωση να καθίσταται αμέσως εξοφλήσιμη, η υποχρέωση κατατάσσεται ως βραχυπρόθεσμη. Επισημαίνεται δε ότι, ακόμη και αν ο δανειστής συμφωνήσει να παράσχει περίοδο χάριτος και η εν λόγω συμφωνία λάβει χώρα μεταξύ της ημερομηνίας του ισολογισμού και της ημερομηνίας έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων, η υποχρέωση θα πρέπει να καταχωρηθεί ως βραχυπρόθεσμη (παρ.66 ΔΛΠ 1). Αναφορικά με τη σύναψη της σχετικής συμφωνίας με τον πιστωτή, η εταιρία θα πρέπει να παραθέσει σχετική γνωστοποίηση βάσει του ΔΛΠ 10, ως μη διορθωτικό γεγονός μεταγενέστερο της ημερομηνίας ισολογισμού (παρ.67 ΔΛΠ 1).

11. Φορολογικά θέματα

α) Λογιστικοποίηση της επίδρασης από τη μείωση φορολογικού συντελεστή στην αναβαλλόμενη φορολογία

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 του ν.3697/25.9.2008, ο φορολογικός συντελεστής βάσει του οποίου υπολογίζεται ο φόρος επί των κερδών των εταιριών, μειώνεται σταδιακά κατά μία ποσοστιαία μονάδα κάθε έτος, από το έτος 2010 μέχρι και το έτος 2014. Το έτος 2014 ο φορολογικός συντελεστής θα ανέρχεται σε 20%.

Στην παράγραφο 48 του ΔΛΠ 12 αναφέρεται:

«Οι τρέχουσες και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται συνήθως με τη χρήση φορολογικών συντελεστών (και φορολογικών νόμων) που έχουν θεσπιστεί. Όμως, σε μερικές δικαιοδοσίες, ανακοινώσεις των φορολογικών συντελεστών (και φορολογικών νόμων) από την κυβέρνηση έχουν την ουσιαστική επίδραση της πραγματικής θέσπισης, η οποία μπορεί να ακολουθεί την ανακοίνωση σε περίοδο μερικών μηνών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται με τη χρήση του ανακοινωθέντος φορολογικού συντελεστή (και φορολογικών νόμων).»

Από την επισκόπηση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων της περιόδου που έληξε την 30.9.2008 προέκυψε ότι μόνο 22 Εταιρίες (δηλ. το 7,5% περίπου των εισηγμένων εταιριών) έκαναν χρήση των διατάξεων της παρ.48 του ΔΛΠ 12, προέβησαν δηλαδή σε επανυπολογισμό των αναβαλλόμενων φόρων με βάση τους νέους φορολογικούς συντελεστές και σε καταχώρηση της σχετικής επίδρασης από τη μείωσή τους στις οικονομικές καταστάσεις. Είναι, επομένως, προφανές ότι, οι αναβαλλόμενοι φόροι πρέπει να επιμετρηθούν βάσει των νέων φορολογικών συντελεστών και να λογιστικοποιηθούν στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του 2008. Στις περιπτώσεις δε που η εν λόγω επίδραση είναι σημαντική πρέπει να γνωστοποιηθεί .

β) Προβλέψεις για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις

Ορισμένες Εταιρίες δε διενεργούν προβλέψεις για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις με την αιτιολογία ότι δεν είναι εφικτή η αξιόπιστη εκτίμηση της έκβασης του φορολογικού ελέγχου, ενώ αρκετές εταιρίες διενεργούν ανεπαρκείς προβλέψεις, όπως αποδεικνύεται εκ του αποτελέσματος.

Συνεπεία των ανωτέρω, με την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, προκύπτουν σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις. Αυτό έχει ως συνέπεια, τα αποτελέσματα της χρήσης κατά την οποία οριστικοποιούνται τα αποτελέσματα του φορολογικού ελέγχου να επιβαρύνονται σημαντικά από πρόσθετους φόρους, προσαυξήσεις και πρόστιμα που αφορούν προηγούμενες χρήσεις. Επιπλέον, τα δημοσιευθέντα αποτελέσματα των χρήσεων, που αφορά ο φορολογικός έλεγχος και έχει λάβει υπόψη του το επενδυτικό κοινό για να αξιολογήσει, με εμπειριστατωμένο τρόπο, την οικονομική κατάσταση των Εταιριών, διαφοροποιούνται ουσιωδώς.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η ΕΛΤΕ σε συνεργασία με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, προέβησαν σε σχετική ανακοίνωση (28.8.2008), που αναφέρει ότι με βάση το ισχύον φορολογικό σύστημα, προβλέπεται εξαντλητική απαρίθμηση των εκπιπτόμενων και μη δαπανών από το φορολογητέο εισόδημα, καθώς και η ανά διετία διενέργεια φορολογικών ελέγχων στις Εταιρίες. Επομένως, μόνο σε ιδιαίτερα εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να τεκμηριωθεί αιτιολογημένα η αβεβαιότητα, που θα δικαιολογούσε αδυναμία διενέργειας εύλογης ποσοτικής πρόβλεψης.

Στις περιπτώσεις που δεν έχει διενεργηθεί εύλογη πρόβλεψη για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις, η ΕΛΤΕ και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα ζητούν αναλυτικό αιτιολογικό υπόμνημα τόσο από τις διοικήσεις των Εταιριών, όσο και από τους νόμιμους ελεγκτές τους, εφόσον οι τελευταίοι διατυπώνουν σύμφωνη γνώμη με θέμα έμφασης.

γ) Γνωστοποιήσεις και λοιπά φορολογικά θέματα

Μέρος των Εταιριών δεν περιλαμβάνει στις οικονομικές καταστάσεις το σύνολο των γνωστοποιήσεων που προβλέπονται από το ΔΛΠ 12 (παρ.79-88), ορισμένες δε περιορίζονται μόνο στην παράθεση της ανάλυσης του κονδυλίου του φόρου, που καταγράφεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, σε τρέχοντα και σε αναβαλλόμενο φόρο. Στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις συχνά δεν παρατίθεται ούτε καν σχετική σημείωση, έστω και αν σημειώνεται σημαντική μεταβολή στα αντίστοιχα κονδύλια του ισολογισμού ή της κατάστασης αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, σημειώνονται και οι ακόλουθες αποκλίσεις που έχουν παρατηρηθεί:

- Συμψηφισμός αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων χωρίς να πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπονται από το ΔΛΠ 12 παρ.74-76.
- Αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από εταιρίες με ιστορικό πρόσφατων ζημιών χωρίς να τεκμηριώνεται ότι θα υπάρξουν μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων θα χρησιμοποιηθούν οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές. Κατά την έκταση που δεν αναμένεται ότι θα υπάρξουν φορολογητέες προσωρινές διαφορές ή φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές ή οι αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν, δεν καταχωρείται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (παρ.34-37, 82).

12. Χρόνος δημοσιοποίησης των οικονομικών καταστάσεων

Στο πλαίσιο του άρθρου 4 (παρ.3), 5 (παρ.5) και 6 (παρ.4) του ν. 3556/2007 αναφορικά με την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων / οικονομικών εκθέσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας, επισημαίνεται ότι οι Εταιρίες οφείλουν να λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο ώστε να εξασφαλίζεται η δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων χωρίς υπαίτια βραδύτητα και πάντως σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την έγκρισή τους από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Σε σχέση με τα ανωτέρω, οι Εταιρίες πρέπει να ενημερώσουν εγγράφως τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τους ότι τυχόν καθυστέρηση δημοσιοποίησης των οικονομικών καταστάσεων σε σχέση με την ημερομηνία έγκρισής τους από το Διοικητικό Συμβούλιο, δύναται να εκθέσει την εταιρία, τα στελέχη της που έχουν γνώση των οικονομικών καταστάσεων / οικονομικών εκθέσεων, καθώς και τους ίδιους σε κίνδυνο να κατηγορηθούν για κατάχρηση προνομιακής πληροφόρησης.

Παρακαλούμε όπως οι Εταιρίες επιβεβαιώσουν εγγράφως, με σχετική επιστολή προς τη Διεύθυνσή μας (υπεύθυνη: κα Χωματά - τηλ.: 210 3377224), ότι προέβησαν στην ως άνω ενημέρωση των μελών του Διοικητικού τους Συμβουλίου.

Τέλος, παρακαλούμε βρείτε συνημμένα την Κοινή Υπουργική Απόφαση 11365/16.12.2008 «Δημοσιευόμενα Στοιχεία και Πληροφορίες των Εταιριών που συντάσσουν Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις, σύμφωνα με τα υιοθετηθέντα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ)» (ΦΕΚ Β' 27/7.1.2009), που ισχύει για χρήσεις που λήγουν μετά την 30.12.2008. Από την έναρξη ισχύος της εν λόγω απόφασης καταργείται η υπ' αριθ. 6511/172/10-1-2006 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 237/23.2.2006).

Ξενοφών Αυλωνίτης

Στέργιος Παπαγεωργίου

Προϊστάμενος Διεύθυνσης

Προϊστάμενος Τμήματος